

UČEBNÉ OSNOVY

STUPEŇ VZDELANIA	ISCED 2 – NIŽŠIE SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE
VZDELÁVACIA OBLASŤ	FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ – NÁRODNÝ ŠTANDARD
NÁZOV PREDMETU	PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ročník: IX.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet Praktická príprava na 2. stupni ZŠ je zameraný na rozvoj vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti. Rozvíja u žiakov spôsobilosti, ktoré sú potrebné pre orientáciu v súčasnom finančnom svete. Žiaci majú možnosť nadobudnúť znalosti, schopnosti a rozvíjať hodnotové postoje potrebné k tomu, aby mohli efektívne reagovať na osobné udalosti v neustále sa meniacom ekonomickom prostredí.

Opodstatnenosť vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti úzko súvisí s potrebou pripraviť žiakov na jednotlivé etapy života jednotlivca a rodiny v spoločnosti, na ktoré mu súčasné rodinné prostredie a obsah vzdelávania neposkytuje dostatok podnetov a príležitostí. Obsah vzdelávania a ciele vyučovacieho predmetu nadväzujú na Národný štandard finančnej gramotnosti, z ktorého vyplývajú ciele a výkonové štandardy.

Zaradenie predmetu do vyučovania vytvára predpoklady pre naplnenie Národného štandardu finančnej gramotnosti.

Výučba bude realizovaná s podporou interaktívneho vzdelávacieho portálu VIAC AKO PENIAZE, ktorý je prispôsobený potrebám žiakov na úrovni ISCED 2. Osvojenie vedomostí a získanie spôsobilostí bude prebiehať formou online aplikácií, konkrétnych úloh z reálneho života, hier, cvičení, pracovných listov a aktivít realizovaných s konzultantom z finančnej inštitúcie. S podporou on-line vzdelávania bude mať žiak možnosť komunikovať na konkrétne témy s tútorom.

CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

Predmet rozvíja schopnosť žiakov orientovať sa vo sfére peňazí, chápať potrebu zabezpečenia peňazí pre uspokojovanie životných potrieb, prijímať finančné rozhodnutia a finančnú zodpovednosť, plánovať tok peňazí a hospodáriť s nimi v každodenných životných situáciách.

Špecifické ciele predmetu

Žiak je schopný:

- porozumieť základným pojmom v oblasti sveta peňazí, vedieť ich používať
- nájsť, kriticky vyhodnotiť a použiť finančné informácie
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie
- rozvíjať potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť
- vyhľadávať a efektívne používať finančné služby
- plniť svoje finančné záväzky
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných potrieb
- vysvetliť význam financií v živote jedinca, rodiny a spoločnosti
- byť schopný hodnotiť možnosti a úspešnosť vlastnej sebarealizácie
- poznať príklady úspešných jednotlivcov a inšpirovať sa nimi na profesijnej ceste
- vedie vysvetliť význam vzdelávania pre uplatnenie sa na trhu práce
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny
- vysvetliť základné príčiny a prejavy chudoby a podstatu bohatstva
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (banky, poisťovne a pod.)
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný uplatňovať ich
- vysvetliť vzťah morálky a peňazí a význam zodpovedného správania sa

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

V súlade s Národným štandardom finančnej gramotnosti žiak dokáže:

- vysvetliť vzťah medzi zachovaním životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb,
- objasniť funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie potrieb človeka, rodiny,
- vyjadriť hodnotu vecí ako výsledku práce,
- pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom,

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

- popísať fungovanie jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti,
- aplikovať zásady hospodárnosti v životných situáciách,
- robiť osobné finančné rozhodnutia na základe zváženia alternatív a niešť za ne zodpovednosť,
- nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov,
- vyhľadať a uplatniť nástroje na ochranu spotrebiteľov,
- zosúladiť životné potreby jednotlivca a rodiny s možnosťami ich zabezpečenia,
- vysvetliť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb,
- identifikovať zdroje osobných príjmov,
- opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy a možnosti zabezpečenia jedinca a rodiny,
- diskutovať s úspešnými osobnosťami vo finančnej oblasti a možnosti inšpirovať sa nimi,
- vypracovať osobný finančný plán a systém finančných záznamov
- popísať spôsob používania rôznych metód platenia
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe
- vysvetliť význam a možnosti príspevkov na darcovstvo a filantropiu
- získať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov
- identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov
- opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť
- diskutovať o možnostiach a význame sporenia
- vysvetliť možnosti investovania a význam investovania a budovania majetku
- vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi
- vysvetliť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík
- vysvetliť systém zabezpečenia jedinca a rodiny pre prípad nepriaznivej situácie a staroby
- popísať možnosti poistenia a vysvetliť rozdiel medzi nimi
- vysvetliť podstatu a význam poistenia

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Vo vyučovanom predmete sú pre utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií potrebných pre osobný rozvoj, spoločenské začlenenie a zamestnanosť a aktívne občianstvo využívané výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti - kriticky hodnotiť zdroje informácií, vyhľadávať, a vytvárať informácie, analyzovať aktuálne životné situácie, zapamätať si podstatné fakty, sprostredkovať informácie vhodným spôsobom, správne interpretovať fakty a vyvodzovať z nich závery, vyjadrovať sa zrozumiteľne, výstižne prezentovať svoje

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

názory, zdôvodňovať ich, argumentovať a diskutovať na aktuálnu tému, chápať význam učenia sa ako sociálneho procesu.

interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti - zapájať sa do spoločných aktivít, podieľať sa na tímovej práci, stanoviť si krátkodobé a dlhodobé ciele, predkladať návrhy, preukázať zodpovednosť za vymedzené úlohy a za seba samého, uznávať ľudské práva, objasňovať a aplikovať hodnotový systém a postoje, niesť zodpovednosť za vlastný rozvoj a možnosť aktívneho zapojenia sa do spoločnosti.

schopnosť tvorivo riešiť problémy - identifikovať problémy a formulovať ich, kriticky posúdiť informácie, zvoliť vhodné informačné zdroje a metódy na riešenie problému, stanoviť kritériá pre voľbu a realizáciu vhodného riešenia, operatívne korigovať postupy pri riešení problému, vedieť vyhodnocovať dopady uvažovaných a nerozvážnych rozhodnutí, využívať nadobudnuté poznatky v osobnom živote.

podnikateľské spôsobilosti - orientovať sa v rôznych informačných zdrojoch a údajoch a vedieť ich využívať, preukázať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, poznať podstatu finančného zabezpečenia jedinca, rodiny a spoločnosti, plánovať osobné financie, poznať význam podnikania a uplatnenia sa na trhu práce, poznať možnosti a význam ďalšieho vzdelávania.

spôsobilosť využívať informačné technológie - vyhľadávať vhodné informačné zdroje z rôznych zdrojov v písomnej, grafickej alebo zvukovej forme, informácie evidovať, triediť, spracovávať a prezentovať vhodnou formou, efektívne využívať informačné a komunikačné technológie, byť mediálne gramotný, poznať základy informačnej bezpečnosti.

spôsobilosť byť demokratickým občanom - formulovať a prezentovať svoje postoje, preukázať zodpovednosť za svoje správanie, rozhodnutia zdravie, vyjadriť zodpovedný postoj k životnému prostrediu, globálnym ekonomickým problémom a stav spoločnosti ako celku.

METÓDY VYUČOVANIA

Pri vyučovaní predmetu sa budú využívať moderné interaktívne vyučovacie metódy zamerané na aktívne učenie sa žiakov v prepojení na praktické reálne životné situácie, ktoré vytvoria predpoklady vytváranie a korigovanie názorov žiakov a celoživotné učenie sa.

Pre dosiahnutie vzdelávacích cieľov sa bude využívať:

Heuristická metóda – orientovaná na osvojovanie všeobecných vedomostí a zručností, rozvoj logiky a tvorivosti – brainstorming, riešenie problémov, situačné a inscenačné metódy, diskusia, beseda.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Informačno-receptívna metóda – orientovaná na osvojovanie vedomostí - práca so vzdelávacím portálom a materiálmi s reálnej praxe, s informáciami v periodikách a na internete a s učebným zdrojom.

Reproduktívna metóda – orientovaná na upevňovanie vedomostí, rozvoj pamäti a reproduktívneho myslenia - interaktívna prednáška, diskusia, beseda, exkurzia, brainstorming, myšlienkové mapy.

Problémový výklad – orientuje sa na logické riešenie problémov a rozvoj vedeckého myslenia po etapách - riešenie problémov, prípadové štúdie, diskusia, beseda, myšlienkové mapy.

FORMY VYUČOVANIA

Frontálna práca – so všetkými žiakmi učiteľ rieši jeden alebo viac problémov.

Individuálna práca – každý žiak pracuje individuálne, nezávisle od ostatných žiakov, učiteľ sleduje prácu žiakov pôsobí ako poradca alebo tútor.

Skupinová práca – trieda je rozdelená na skupiny podľa riešeného problému, skupiny si organizujú prácu samostatne, učiteľ pozoruje prácu skupín a pôsobí ako koordinátor, poradca alebo tútor.

UPLATNENIE PRIEREZOVÝCH TÉM

MUV – MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

- pochopenie a rešpektovanie faktu kultúrnej rozmanitosti
- rozvíjanie tolerantných postojov k nositeľom odlišných kultúr, ale súčasne zachovávať ich povedomie príslušnosti k vlastnej kultúre

OSR – OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

- rozvíjanie sebareflexie (rozmyšľanie o sebe), spoznávanie samého seba, svojich dobrých ale aj slabých stránok
- rozvíjanie sebaúcty, sebadôvery a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvdelávanie
- uplatňovanie svojich práv, ale aj rešpektovanie názorov, potrieb a práv ostatných
- rozvíjanie sociálnych spôsobilostí potrebných pre osobný a sociálny život a spoluprácu

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú témy zoradené do siedmich vybraných kategórií finančnej gramotnosti:

OBSAHOVÝ ŠTANDARD PREDMETU

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia:

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastkové kompetencie:

Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Význam platidla vo svete.

Chápať peniaze ako prostriedok na zabezpečenie potrieb.

Pomenovať chudobu a bohatstvo.

Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastkové kompetencie:

Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Kontrolovať osobné informácie.

Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov.

Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastkové kompetencie:

Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Uviesť, ako záujmy, poznatky a schopnosti ovplyvňujú výber povolania

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia:

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti

Čiastkové kompetencie:

Vypracovať osobný finančný plán.

Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.

Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti.

Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov.

Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií, vysvetliť, čím sa od seba líšia.

Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty – výhody a nevýhody.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požíčanie za priaznivých podmienok a zvládnutie dlhu.

Čiastkové kompetencie:

Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.

Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požíčajú peniaze.

Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia.

Opísať výhody a nevýhody využívania úveru.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastkové kompetencie:

Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastkové kompetencie:

Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

HODNOTENIE

Cieľom hodnotenia a klasifikácie vzdelávacích výsledkov je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky.

Hodnotenie tým plní informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu.

- Pri hodnotení budeme zohľadňovať špecifiká daného žiaka.
- Pri hodnotení a klasifikácii sa budeme riadiť metodickými pokynmi pre hodnotenie a klasifikáciu č. 22/2011 **na hodnotenie žiakov základnej školy.**
- Žiak bude hodnotený slovne absolvoval / neabsolvoval
- Žiak získa hodnotenie absolvoval, aj jeho úspešnosť v 10 online testoch na portáli www.viacakopeniaze.sk bude viac ako 30 %.
- Žiak, ktorý získa v centrálnom výstupnom teste úspešnosť viac ako 76%, získa od spoločnosti Junior Achievement Slovensko certifikát .
- Žiak, ktorého úspešnosť čiastkového testu bude nižšia ako 30 % , získa hodnotenie neabsolvoval.

Učebné zdroje

Portál pre učiteľov i žiakov: www.viacakopeniaze.sk

Učebný materiál pre učiteľov: www.viacakopeniaze.sk

Metodický materiál pre učiteľov: www.viacakopeniaze.sk

Aktuálne informácie z periodík, materiálov finančných subjektov a internetu.

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky